

4.

A Magyar Állandó Értekezlet második ülésének Zárónyilatkozata

A Magyar Állandó Értekezlet résztvevői megemlékeznek a Szent István-i államalapítás és a kereszténység felvételének ezeréves évfordulójáról. Első királyunk, István megkoronázásával a magyar nemzet a keresztény hitben egyesült Európa népeivel. Az ezredforduló közeledtén mind a magyarországi, mind a határon túli magyarság, élve a történelmi pillanat felemelő, ám ugyanennyire felelősségteljes lehetőségével, egyaránt tekint a múltba, hogy számvetést készítsen a magyar nemzet elmúlt ezer esztendejéről, s a jövőbe, hogy hagyományait, szellemi és tárgyi hagyatékát tovább örökítve felkészülhessen a következő évezredre. A határon túli magyarság üdvözlí, hogy a Magyar Országgyűlés törvényben kíván emléket állítani Szent István államalapító tevékenységének és a Szent Koronának.

A XX. század történelmi viharai több részre szakították a magyar nemzetet, amely azonban a szellemi régiókban végig egységes maradt. Az új évezredre készülő magyarság ma is sokat tanulhat Szent István életművéből. A magyar kormány mélyen átérzi és vállalja azt a felelősséget, amellyel a határokon kívül élő nemzetrészek sorsa iránt viseltet. Meggyőződése, hogy az egységesülő Európában közösen fogja megtalálni boldogulását Magyarország és szomszédai, a magyarországi és a határon túli magyarság és a velük élő többi nemzet.

A Magyar Állandó Értekezlet (MÁÉRT) résztvevői, a magyar kormány, a magyarországi parlamenti pártok, a parlamenti, illetőleg tartományi képvisellel rendelkező határon túli magyar politikai szervezetek és a nyugati magyarság képviselői,

- eleget téve az Alkotmány 6. paragrafus (3) bekezdéséből adódó kötelezettségeknek, valamint megerősítve a magyarországi rendszerváltozást követő időszakban a „Magyarország és a határon túli magyarság” címmel megrendezett konferencia- sorozat nyilatkozatait, továbbá alapul véve a MÁÉRT első ülésének Zárónyilatkozatát, és a Magyar Állandó Értekezlet létrejöttét üdvözlő 26/1999. (III. 26.) magyar országgyűlési határozatot;

- figyelembe véve a magyar kormány 1079/1999. (VII. 7.) határozata alapján a Magyar Állandó Értekezlet eredményes működésének elősegítése érdekében létrehozott oktatási, kulturális, gazdasági, egészségügyi és szociális, állampolgársági és önkormányzati, valamint az európai uniós integrációs szakértői bizottságok tevékenységét;

- tekintettel arra, hogy az egységes Európa létrehozása során a nyelvi, a kulturális örökség, a nemzeti önazonosság megőrzése és fejlesztése minden nemzet elidegeníthetetlen joga, és egyben a megújuló Európának is alapvető érdeke;

- szem előtt tartva, hogy a térség államai közötti jószomszédi viszony fejlesztése közös érdek, és a közöttük lévő feszültségek csökkentése a demokratikus rendszerek meg-

szilárdulását segíti elő; ez mind a Magyar Köztársaságnak, mind a határon túli magyar kisebbségi közösségeknek alapvető érdeke;

– célul tűzve ki a határon túl élő magyarok egyéni és közösségi jogainak lehető leg-szélesebb körű biztosítását, figyelembe véve a mérvadó európai példákat és a nemzeti sajátosságokból adódó reális szükségleteket;

a következőkben állapodtak meg:

1. Történelmi jelentőségű tény, hogy a Magyar Köztársaság 1999. március 12-én a Cseh Köztársasággal és a Lengyel Köztársasággal együtt az Észak-atlanti Védelmi Szövetség Szervezetének teljes jogú tagjává vált. Meggyőződésünk, hogy ez jelentősen hozzájárul Közép- és Kelet-Európa biztonságának és stabilitásának erősödéséhez, a térségben zajló politikai és gazdasági átalakulási folyamatok demokratikus úton történő sikeres véghezviteléhez.

2. Üdvözlük a határon túli magyarokkal kapcsolatos magyar kormányzati feladatok végrehajtását szolgáló szakértői bizottságok létrejöttét és egyetértünk a szakértői bizottságok alakuló ülésein megfogalmazott munkatervekkel. Felkérjük a magyar kormányt, hogy a szakértői bizottságok ajánlásait, döntései során, a legmesszemenőbb mértékben vegye figyelembe.

3. A különböző országokban élő nemzetrészek közötti kapcsolatok sokrétűsége felveti a magyarországi jogi szabályozás szükségességét. A résztvevők, tekintettel a határon túli magyarság ez irányú igényére, felkérjük a Magyar Köztársaság Kormányát, hogy Magyarország és a határon túli magyarság együttműködéséből fakadó előnyök érvényesülése érdekében, megerősítve a nemzeti összetartozás tudatát, Magyarország és a szomszédos országok közös integrációs törekvésével összhangban vizsgálja meg a határon túli magyarok magyarországi jogállása törvényi szabályozásának megteremtését. Ennek elsődleges célja a szülőföldön maradás esélyeinek és lehetőségeinek erősítése.

4. Megállapítják, hogy a rendszerváltozás óta eltelt időben a határon túli magyarok helyzetének javulását lehetővé tévő körülmények alakultak ki. Üdvözlük a Magyarországgal szomszédos államok demokratikusan választott kormányainak azon törekvéseit, hogy a kisebbségi jogokat korlátozó korábbi intézkedéseket fokozatosan felszámolják. Nagy jelentőséget tulajdonítanak olyan lépéseknek, mint a párkányi híd újjáépítése, az aradi Szabadság-szobor kiszabadulása, a horvátországi magyar oktatási és művelődési központ létrehozása, valamint a kárpátaljai árvízkárosultak támogatásában és a szlovén-magyar közvetlen vasúti összeköttetés megteremtése érdekében hozott pozitív kormányzati intézkedések. Üdvözlük, hogy az alapszerződések végrehajtását ellenőrző mechanizmusok működése megkezdődött.

5. Ugyanakkor aggodalmukat fejezik ki amiatt, hogy mindezek ellenére, országonként eltérő mértékben ugyan, de továbbra is fennáll a határon túli magyar közösségek veszélyeztetettsége és meggyőződésük, hogy a hátrányos helyzetük enyhítését célzó első pozitív lépéseket továbbiaknak kell követniük. Aggodalomra adott okot a szlovákiai kisebbségi nyelvhasználati törvény, a leginkább érintett magyar nemzetiségű szlovákiai polgárok képviselőinek ellenzése dacára történt elfogadása, ami nem felel meg a „jó kormányzás” („good governance”) demokratikus alapelveinek. Nem hagyható figyelmen

kívül a romániai nacionalista erők fokozott aktivitása Erdélyben és a hatóságok gyenge, a helyzetnek nem mindig megfelelő fellépése sem. Aggodalomra ad okot a Magyar Köztársaság kolozsvári főkonzulátusát ért atrocitás sorozat, valamint az Agache-ügy és a körülötte kibontakozó hangulatkeltés. Elengedhetetlennek tartják, hogy a szomszédos országok eleget tegyenek az Európa Tanácsi felvételük során tett vállalásaiknak.

6. A Délkelet-Európai Stabilitási Egyezmény létrejötte komoly lépés a térség stabilizálódásának folyamatában. A résztvevők meggyőződése, hogy a Stabilitási Egyezményhez kapcsolódó munkaasztalok tevékenysége hozzájárul a megfelelő megoldási mechanizmusok kialakításához, a térség problémáinak megnyugtató rendezése érdekében. Reményünket fejezik ki, hogy a szegedi konferencia és annak szellemisége elősegíti azt, hogy Jugoszláviában mielőbb meginduljanak a demokratikus változások, ennek érdekében jött létre a szegedi Esély a Stabilitásra Közalapítvány, amelynek célja az önkormányzatok és a független média támogatása. Tekintettel a téli időszak közeledtére, felkéri a magyar polgárokat, gazdálkodó és társadalmi szervezeteket, hogy az elviselhető életkörülmények megteremtése érdekében fokozzák a humanitárius célú segítségnyújtást. Ugyanakkor a magyarországi humanitárius szervezeteknek azt javasolják, hogy szenteljenek nagyobb figyelmet mind a tömbben, mind a szórványban élő magyarságnak

7. Tekintettel arra, hogy Jugoszláviában a továbbra is uralmon lévő rezsim politikája nyomán a vajdasági magyarság a folyamatos fenyegetettség légkörében él, ami további elvándorláshoz vezet, támogatják az önkormányzatiság és szubszidiaritás európai elvei szellemében kidolgozott egységes vajdasági magyar autonómiatervezetet és az abban meghatározott intézményeket. Üdvözik a vajdasági magyar autonómiatervezetről a vajdasági magyar pártok és a szerb demokratikus ellenzék között megkezdett párbeszédet és annak eredményeit. Felszólítják a vajdasági magyar pártokat és szervezeteket, hogy a személyi és politikai ellentéteiket háttérbe szorítva törekedjenek a vajdasági magyar közösség és az összmagyarság általános érdekeinek képviseletére. Örömeiket fejezik ki, hogy az USA szenátusa november 4-én egyhangúan elfogadta azt a törvényjavaslatot, amelynek egyik cikkelye a vajdasági magyarok által kidolgozott autonómiakoncepció támogatására szólítja fel az amerikai kormányzatot.

8. A határon túli magyarság képviselői történelmi jelentőségűnek tartják az önálló erdélyi magyar egyetem létrehozását célzó magyarországi támogatás tervezését a 2000. évi költségvetési tervben. Egyetértenek abban, hogy a jelen helyzetben magyarországi támogatást egy relációra kell összpontosítani, ugyanakkor felhívják a figyelmet arra, hogy az anyanyelvű felsőoktatás intézményrendszerének megteremtését és színvonalának javítását más államok magyar közössége esetében is jelentős magyarországi segítséggel lehet biztosítani. Ugyanakkor fenntartják annak igényét, hogy országuk adófizető polgáraiként jogosultak a teljes körű, önálló, állami anyanyelvű oktatásra.

9. A határon átnyúló együttműködés fejlesztése és eurorégiók létrehozása, a gazdasági együttműködés ösztönzése a térségben nagy mértékben javíthatja a Kárpát-medence hagyományosan összetartozó, ám a történelmi események folytán perifériára szorult területek gazdasági fejlődését. A MÁÉRT fontosnak tartja, hogy az eurorégiók működőképességének feltételei megteremtődjenek. A határon túli magyarság képviselői a jövőben min-

dent megtesznek annak érdekében, hogy megfelelően kiaknázzák az ilyen formájú együttműködés lehetőségeit a magyarországi helyi és regionális önkormányzatok és a saját helyi és regionális szerveződések között.

10. A MÁÉRT résztvevői üdvözik, hogy az EU Bizottság országjelentése megerősítette Magyarország felkészültségét az EU-s csatlakozásra, valamint az Európai Unió Bizottságának javaslatát a csatlakozási tárgyalások kiterjesztéséről Szlovákiára és Romániára. Ezekben az országokban nagy létszámban élő magyarságnak alapvető érdeke, hogy országuk teljesítse a csatlakozás feltételeit, különösen a kisebbségi jogok biztosítása és a kapcsolódó kötelezettségvállalások területén. Románia, Szlovákia és természetesen Szlovénia mielőbbi csatlakozása, illetve a többi szomszédos ország közeledése az euroatlanti szervezetekhez pozitívan járulhat hozzá a kisebbségekben élő magyarság és Magyarország magasabb szintű integrációjához. Megállapítják, hogy az emberi és kisebbségi jogokkal kapcsolatos nemzetközi kötelezettségvállalások tartalmi, nem csupán formai megvalósítását tartják mérvadónak. Egyetértenek abban, hogy a zavartalan kapcsolattartás megőrzése Magyarország és a határon túli magyarok között közös érdek, Magyarország Európai Unióhoz történő csatlakozásáig és azt követően is.

Budapest, 1999. november 12.

Romániai Magyar Demokrata Szövetség, Magyar Koalíció Pártja, Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség, Vajdasági Magyar Szövetség, Vajdasági Magyar Demokrata Párt, Horvátországi Magyarok Demokratikus Közössége, Muravidéki Magyar Önkormányzat, A Magyar Köztársaság Kormánya, FIDESZ-Magyar Polgári Párt, Magyar Szocialista Párt, Független Kisgazda-, Földmunkás és Polgári Párt, Szabad Demokraták Szövetsége, Magyar Igazság és Élet Pártja, Magyar Demokrata Fórum, Magyarok Világszövetsége

Forrás: *Romániai Magyar Szó*, 1999. november 15.